

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Odstoupení vybraného dodavatele ze zadávacího řízení z pohledu jistoty

Článek se věnuje problematice odstoupení účastníka zadávacího řízení / vybraného dodavatele ze zadávacího řízení bez práva na zajištění jistoty a analyzuje praktické dopady institutu jistoty dle § 41 zákona č. [134/2016](#) Sb., o zadávání veřejných zakázek. Autor upozorňuje na nejčastější způsoby, jimiž se dodavatelé snaží vyhnout ztrátě složené jistoty, a nabízí doporučení, jak se zadavatelé mohou těmto praktikám účinně bránit.

Zadavatel může v zadávacím řízení využít institut jistoty dle § 41 zákona č. [134/2016](#) Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon"). Zadavatel tak stanoví v zadávací dokumentaci požadavek, aby účastník v zadávacím řízení poskytl jistotu. Dle § 41 odst. 2 zákona může být výše jistoty stanovena v absolutní částce ve výši do 2 % předpokládané hodnoty veřejné zakázky nebo do 5 % předpokládané hodnoty veřejné zakázky, jestliže má být v zadávacím řízení použita elektronická aukce. Účastník zadávacího řízení prokáže v nabídce poskytnutí jistoty způsobem stanoveným dle § 41 odst. 4 zákona a poskytne jistotu formou peněžní jistoty, bankovní záruky nebo pojištění záruky.

V souvislosti s předchozím požadavkem také zadavatel stanoví v zadávací dokumentaci zadávací lhůtu, která je s jistotou velmi úzce spjata, představuje totiž dobu, po kterou musí být jistota poskytnutá účastníkem platná. Jak výslovně stanoví zákon, zadávací lhůtu stanoví zadavatel přiměřeně s ohledem na druh zadávacího řízení a povahu předmětu veřejné zakázky (dle § 40 odst. 1 zákona).

Účelem zadávací lhůty je stanovení časového úseku, kdy jsou účastníci vázáni svými nabídkami. Zadávací lhůta i jistota tak účastníkům zadávacího řízení znemožňuje bezdůvodně odstoupit ze zadávacího řízení či neuzavřít se zadavatelem smlouvu, a mařit tak účel samotného zadávacího řízení. Zadávací lhůta tak slouží k ochraně zájmů zadavatele, ale současně i k ochraně účastníků, jelikož předvídá časový rámec, ve kterém mohou účastníci očekávat rozhodnutí o výsledku zadávacího řízení. V zájmu zadavatele je uzavření smlouvy v průběhu zadávací lhůty, a to právě z důvodu, aby účastníci dostali svým povinnostem vůči zadavateli vycházejících z účasti v zadávacím řízení.

Z funkčního hlediska lze na jistotu nahlížet jako na nástroj:

- **selekční**, kdy odrazuje spekulativní dodavatele;
- **zajišťovací**, která motivuje k řádnému plnění zákonných povinností vyplývajících z účasti v zadávacím řízení;
- **sankční a uhrazovací**, umožňující zadavateli sankcionovat účastníka jejím prostřednictvím za porušení zákonem stanovené povinnosti a dosáhnout náhrady případné újmy mu takto způsobené v průběhu zadávacího řízení;
- **test finanční způsobilosti**, kdy neschopnost složit jistotu ve výši do 2 %, resp. do 5 % u elektronické aukce z předpokládané hodnoty, může indikovat nedostatečnou ekonomickou stabilitu uchazeče, a z toho vyplývající pochybnost nezpůsobilosti splnit řádně a včas veřejnou zakázku.

Zadávací lhůta a jistota představují klíčové právní instituty, jejichž prostřednictvím se v zadávacím řízení vyvažují práva a povinnosti obou stran. Zatímco zadávací lhůta přináší právní stabilitu a předvídatelnost rozhodovacího procesu, na jistotu se dá nahlížet jako na pojistku vážného zájmu o veřejnou zakázku a jako prostředek eliminace rizik spojených s nedodržením zákonných povinností.

V souvislosti s požadavkem na jistotu stanoveným v zadávací dokumentaci a za předpokladu, je-li požadovaná jistota složena, vzniká zadavateli nárok na splnění podmínek ustanovení § 41 odst. 7 zákona. To znamená, že nárok vzniká tehdy, jestliže v průběhu zadávací lhůty zanikne účast vybraného dodavatele v důsledku jeho vyloučení dle § 122 odst. 7 nebo § 124 odst. 2 zákona. Zadavateli tedy nevzniká nárok na plnění jistoty při jakémkoli vyloučení účastníka ze zadávacího řízení, nýbrž výlučně, pokud je vybraný dodavatel českou právnickou osobou a není zapsán v evidenci skutečných majitelů, nepředloží-li požadované doklady dle § 122 odst. 3, 4 nebo 6 zákona, neprokáže zkouškou vzorku splnění požadavků zadávacích podmínek, nebo odmítne uzavřít smlouvu na veřejnou zakázku. Zároveň musí účast takto vyloučeného vybraného dodavatele skutečně zaniknout, není tedy možné jistotu zajistit ihned po vyloučení, nýbrž až po uplynutí lhůty na námitky proti vyloučení.

Z výše uvedeného vyplývá hrozba ztráty jistoty složené účastníkem, resp. v pokročilé fázi zadávacího řízení již vybraným dodavatelem. Právě zde narážíme na právní slabinu zákona, která spočívá v nedostatečně přesné úpravě podmínek pro uvolnění nebo zajištění jistoty.

V praxi se objevují případy, kdy dodavatelé sice složí jistotu, ale nabídku podají s vědomím, že teprve po případném vyhodnocení jako nejvýhodnější se rozhodnou, zda smlouvu uzavřou či nikoli. Typickým postupem těchto účastníků je záměrné podání neúplné nabídky, což zadavatele staví do situace, kdy zašle účastníkovi žádost o objasnění nabídky dle § 46 odst. 1 zákona. Účastník se tak následně může rozhodnout, zda se k žádosti vyjádří či nikoli. Neodpoví-li účastník na žádost o objasnění, dá tím zadavateli důvod k vyloučení dle § 48 odst. 2 zákona, uvedené vyloučení však nesouvisí se zajištěním jistoty účastníka. Účastník se tedy snaží dosáhnout svého vyloučení z jiných důvodů dle zákona, které se ztrátou jistoty spojeny nejsou.

Obranou zadavatele v takovém případě může být zaslání výzvy k objasnění nabídky dle § 46 zákona a současně výzvy k předložení dokladů dle § 122 zákona. Pokud účastník požadované doklady nedoloží, může být vyloučen z obou těchto důvodů. Tím by zadavatel mohl vyloučit dodavatele z důvodu dle § 122 odst. 8 zákona, zadavatel tak má nárok na plnění z jistoty. Obdobná situace může nastat, požádá-li zadavatel účastníka o zdůvodnění mimořádně nízké nabídkové ceny spolu s výzvou k předložení dokladů dle § 122 zákona.

Dalším často využívaným způsobem, jak se vyhnout ztrátě jistoty, je oznámení změny, resp. ztráty kvalifikace podle § 88 zákona. Vybraný dodavatel ve své nabídce prokáže splnění kvalifikace dle rozsahu zadávacích podmínek, nicméně krátce před uzavřením smlouvy oznámí, že přestal splňovat kvalifikační požadavky, a to například z důvodu dlouhodobé pracovní neschopnosti člena realizačního týmu či rozvázání pracovního poměru. Takové oznámení nezakládá automaticky povinnost k vyloučení dle § 88 odst. 2 zákona. Správným postupem zadavatele je ověřit, zda ke ztrátě kvalifikace skutečně došlo a zda nejde jen o účelové oznámení.

Možnosti obrany zadavatele jsou v těchto případech velmi omezené, avšak je možné posoudit, zda skutečně došlo ke ztrátě kvalifikace, pokud zadavatel nemá postaveno najisto, může vyzvat dodavatele k doplnění dokladů prokazujících ztrátu kvalifikace nebo k podpisu smlouvy. Pokud tak neučiní, lze ho vyloučit právě z důvodu, který se ztrátou jistoty spojen je.

Např. pokud dodavatel tvrdí, že nyní nedokáže prokázat kvalifikaci, jelikož rozvázal poměr s členem realizačního týmu, doporučujeme prověřit, zda nejde o situaci, kterou mohl sám ovlivnit, a to

například přeřazením osoby na jinou pracovní pozici; uvedené totiž není objektivní překážkou. Nabídka je závazná jako celek a vztahuje se i na osoby uvedené v souvislosti s realizací předmětu veřejné zakázky.

Další situace může nastat, pokud účastník prokazuje kvalifikaci pomocí poddodavatele, který před podpisem smlouvy odstoupí. V takové situaci většinou nezbyvá jiná varianta než vybraného dodavatele vyloučit. I v takovém případě však nejprve doporučujeme vyzvat dodavatele k doplnění dokumentů, které by uvedenou ztrátu kvalifikace prokazovaly, aby měl zadavatel ohledně ztráty kvalifikace postaveno najisto, případně dát dodavateli prostor pro získání nového kvalifikačního poddodavatele.

Specifická situace v praxi nastává v okamžiku, kdy dodavatel opakovaně prodlužuje součinnost k podpisu smlouvy, přičemž se blíží ke konci zadávací lhůty. Zadavatel se tak dostává do situace, kdy zvažuje vyloučení vybraného dodavatele pro nesplnění povinnosti dle § 124 odst. 1 zákona a právo zajistit tak jistotu vybraného dodavatele před koncem zadávací lhůty. Či dále vyčkávat na zaslání podepsané smlouvy ze strany dodavatele, tím nechat uplynout zadávací lhůtu a ztratit tak závazek vybraného dodavatele k uzavření smlouvy, a také mít povinnost vrátit jistotu. Zadavatel se tím dostává do pozice, kdy se snaží vyhovět dodavateli, uzavřít smlouvu a zahájit realizaci předmětu plnění, avšak právě tím může promarnit právo na zajištění jistoty.

V takovém případě může dokonce nastat situace, kdy vybraný dodavatel využije blížící se konec zadávací lhůty a těsně před jejím koncem oznámí zadavateli nemožnost prokázání kvalifikace z důvodu odstoupení poddodavatele. V tom okamžiku zadavatel již nemá časový prostor na žádost o objasnění pro doplnění dokladů prokazujících odstoupení poddodavatele či možnost dání lhůty dodavateli na získání nového poddodavatele, jímž by prokázal kvalifikaci. Zadavatel tak musí vybraného dodavatele vyloučit dle § 48 zákona a zůstane tak bez podepsané smlouvy a současně bez zajištěné jistoty.

Doporučení pro praxi: 4 kroky, jak se zadavatel může účinně bránit ztrátě jistoty

1. Koordinace výzev podle § 46 a § 122 zákona

Pokud zadavatel žádá účastníka o objasnění nabídky, měl by současně požádat i o předložení dokladů prokazujících splnění kvalifikace. Tím se minimalizuje riziko, že účastník dosáhne vyloučení z důvodu, který není spojen se ztrátou jistoty.

2. Důsledné sledování běhu zadávací lhůty

Zadavatel by měl průběžně monitorovat konec zadávací lhůty a vyžadovat od vybraného dodavatele součinnost k podpisu smlouvy s dostatečným časovým předstihem. Vyčkávat na reakci dodavatele až do konce lhůty může vést ke ztrátě práva zajistit jistotu.

3. Prověřování oznámené ztráty kvalifikace

V případě, že dodavatel oznámí ztrátu kvalifikace, je nezbytné ověřit, zda se jedná o objektivní překážku, nebo o účelové jednání. Zadavatel by měl vyžádat konkrétní doklady a zhodnotit, zda ztrátu kvalifikace nemohl dodavatel sám ovlivnit.

4. Přiměřené nastavení zadávací lhůty a výše jistoty

Zadávací lhůta by měla být dostatečně dlouhá, aby umožnila vyhodnocení nabídek i případné právní kroky (námitky, vyloučení, uzavření smlouvy). Současně by výše jistoty měla odpovídat

rozsahu a složitosti zakázky tak, aby měla skutečně preventivní a zajišťovací účinek.

Institut jistoty představuje v systému zadávání veřejných zakázek významný nástroj ochrany zadavatele, jehož účelem je zajistit seriózní účast dodavatelů a předcházet zmaření zadávacího řízení z důvodu jejich nečinnosti či účelového jednání. V praxi však dochází k situacím, kdy vybraní dodavatelé zneužívají nedostatečně přesnou zákonnou úpravu a snaží se vyhnout ztrátě složené jistoty prostřednictvím taktického chování, například podáním neúplné nabídky, účelovým oznámením ztráty kvalifikace či obstrukcemi při uzavírání smlouvy. Zákon č. [134/2016](#) Sb. sice v § 41 odst. 7 vymezuje případy, kdy zadavateli vzniká nárok na plnění z jistoty, avšak tato úprava nepostihuje všechny formy jednání dodavatelů, které reálně narušují průběh zadávacího řízení a ohrožují jeho hospodárnost a efektivitu. Slabším místem právní úpravy je skutečnost, že jistotu lze zajistit pouze ve vymezených situacích spojených s vyloučením podle § 122 odst. 8 nebo § 124 odst. 2 zákona, zatímco jiné formy nečinnosti nebo obstrukcí dodavatele tuto možnost zadavateli neposkytují. Zadavatel se proto musí aktivně bránit již v průběhu zadávacího řízení a využívat procesní nástroje, které mu zákon dává. Například může koordinovat výzvy podle § 46 a § 122 zákona, důsledně vyžadovat doklady o kvalifikaci a sledovat běh zadávací lhůty, aby nedošlo k jejímu marnému uplynutí. Včasné a procesně správné jednání zadavatele může v praxi rozhodnout o tom, zda mu vznikne nárok na plnění z jistoty, nebo zda zůstane bez uzavřené smlouvy i bez finančního zajištění.

Mgr. Martin Juřík, LL.M.,
advokát a partner

Barbora Števčková,
specialista veřejných zakázek

PETRÁŠ | REZEK
PRÁVO • TRANSAKCE • DANĚ • ÚČETNICTVÍ • MEDIACE

[Advokátní kancelář Petráš Rezek s.r.o.](#)

Opletalova 1525/39
110 00 Praha 1

Tel.: + 420 601 001 555

E-mail.: office@petrasrezek.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [JIŘÍ HARNACH - VEŘEJNÉ ZAKÁZKY LIVE! - DUBEN 2026](#)
- [Prokazování dostupnosti technického vybavení při zadávání veřejných zakázek - limity sdílení technického vybavení](#)
- [JIŘÍ HARNACH - VEŘEJNÉ ZAKÁZKY LIVE! - BŘEZEN 2026](#)
- [Zdrojové kódy jako „pojistka“ proti vendor-lock-inu: judikatorní korekce a její meze](#)
- [Spolupráce zadavatele a developera z pohledu rozhodovací praxe ÚOHS a plánovacích smluv](#)
- [Listinné nabídky v éře elektronizace: přestupek, nebo legitimní postup?](#)
- [JIŘÍ HARNACH - VEŘEJNÉ ZAKÁZKY LIVE! - ÚNOR 2026](#)
- [Změna poddodavatele v průběhu zadávacího řízení](#)
- [JIŘÍ HARNACH - VEŘEJNÉ ZAKÁZKY LIVE! - LEDEN 2026](#)
- [Metoda Design & Build na poli veřejných zakázek](#)
- [Požadavek zadavatele na prokazování referencí prostřednictvím staveb občanské vybavenosti ve světle rozhodovací praxe](#)